

TRIBUNA

REDACTIA
 Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
 pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 1/2 an 10 cor.
 pe 1/4 an 5 cor.
 pe o lună 2 cor.
 N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
 Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
 de un sîr garmond: prima dată 14
 beal; a doua oară 12 beal; a treia
 oară 8 b. de fiecare publicare.

Atît abonamentele, cît și inserți-
 unile sînt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate
 Scrieri sefrancate nu se primesc.

Un rege mare și fericit.

M. Sa Regele Carol I al României, aliatul credincios al bătrînelului nostru domnitor, însoțit de augusta Sa familie, a făcut mai zilele trecute o călătorie pe Dunăre.

Un mers mai triumfal nu ni s'a dat să vedem. Dela Turnu Severin, pe unde au trecut odată legiunile lui Traian să ocupe Dacia, și până la Sulina, orașul dobrogean unde Dunărea albastră se varsă în Marea Neagră, poporul român l-a primit cu o însușire de nedescris. . . Cetitorii noștri au putut vedea aceasta din rapoartele ce am publicat...

Nu mai regi mari, întorși din război victorios, se primesc astfel.

Și cu drept cuvînt. Pentru-că dacă e mare regele Carol I prin virtuțile sale ostășești, grație căror a mîntuit de perire armata rusească și învingînd pe Turcii păgîni, din principatul român a întemeiat un regat modern, respectat în Europa întregă, *nu mai puțin mare este regele Carol prin însușirile sale deosebite de-a cărmui poporul în timp de pace.*

În acest pătrar de veac, de cînd România e regat și se bucură de pace, atîtea lucruri mari s'au făcut, regele Carol I a dat atîtea dovezi strălucite despre dragostea Sa pentru neamul românesc, a arătat atîta soliditate pentru interesele superioare ale țării, în timpuri grele și de încercare a știut să scoată cu atîta istețime țara din primejdii,

în cît cu drept cuvînt îi se închină nu numai frații noștri cari au fericirea să-l poată numi *al lor*, dar lumea întregă îl socotește între monarhii cei mari.

Până și presa maghiară, care n'ar recunoaște nimic bun în România și din motive politice caută pe te soare cînd vorba e de Român, scrie cu deplin respect despre regele Carol I... Ear pe Bulgari îi vîzurăm d'asemeni, cum și ei, pretutindeni pe unde yachtul regal român a trecut aproape de țermul bulgar, au tras salve și au ieșit ca în chip serbătoresc să manifesteze pentru căpitanul a cărui vitejie l-a scăpat de robie.

Intors în capitala Sa, regele Carol I a adresat primului Sîu consilier, d-lui D. Sturdza, o scrisoare caldă, însărcinîndu-l să mulțumească tuturor celor cari d'alungul Dunării l'au primit cu atîta dragoste.

Vieța întregă a regelui Carol I e plină de fapte cari l-au făcut *mare*. Ni-se pare însă că nimic nu mărturiseste mai tare despre *fericirea* ce umple sufletul Lui, de cît această scrisoare.

Suveranul care aproape de patruzeci ani a luptat fără neregă ca dintr'o țară vasaală să facă un stat modern, care pe cîmpul de luptă a înfruntat moartea, și în timp de pace nu odată cu multă tărie sufletească a trebuit să lupte pentru a învinge asupra unor moravuri rele, El, care tot-deauna a fost în toate pildă de urmat și ca șef de familie, și ca primul slujitor al statului, — prin epistola aceasta, adresată încercatului Sîu consilier, cu seninătatea omului care și-a făcut

deplin datoria, mulțumește pentru primirea ce i-s'a făcut nu așa, să îndeplinească numai o formalitate, răspunzînd altei formalități, ci *înțelegînd profund însemnătatea călduroaselor ovațiuni: chiar și în părțile cele mai îndepărtate ale țării s'au dat semne de dragoste nemărginită a poporului către familia Celui-ce nu numai a făcut din România regat, dar t-a dat și stabilitate pentru vremuri îndepărtate...*

Ochii ageri ai diplomatului rege a văzut în manifestarea poporului nu sîrbări de ocazie, ci semnul căt de tare poporul și-a legat soartea de familia regală.

Nu mai puțin trebuie să-l ferească pe regele Carol faptul că i-s'a dat să crească așa zicînd El însuși pe cei chemați în viitor să ocupe tronul, și să cumpenească lucrurile așa fel, în cît poporul cînd îi mulțumește pentru căte l-a făcut, să prindă credință nestrămutată și față de urmașii Sîi.

Mergînd în josul Dunării, regelui Carol I l-au trecut pe dinaintea ochilor nu numai peisaje încântătoare, dar cu ochii Sîi sufletești vedeau cum din legătura indisolubilă dintre poporul în sîrbătoare și familia Sa aclamată, se desfășoară în valea Dunării o dinastie tare, asemenea celeia dela obârșia Dunărei!...

Ear noi, cei d'aici, cari adesea ne simțim ca frunza pe apă, cum să nu prindem credință în vitalitatea neamului românesc cînd la destinele lui veghiază un așa rege mare și fericit?!...

O călătorie în Lună.

— Poveste științifică. —

O mulțime imensă se adunase în ziua de Septembrie anul 5500 pe vasta câmpie a hipodromului dela capul șoselei Carol cel Mare în București. Insuși împăratul Românilor, unul în cei mai iluștrii moștenitori ai dinastiei regelui Carol cel Mare, venise cu întreaga sa suită, să asiste la plecarea unei expedițiuni aeronautice cu misiunea grea de a străbate dincolo de pălîmele atmosferice.

Cu douăzeci și cinci ani înainte de ziuaomenită, Marele Institut de știință, focarul civilizațiunii din Orientul bătrîneli Europei, fixase în premiu de un milion lei, celui care va putea străbate până la lună. Cărma balonului era deosebită de două mii ani și acum se cerceta mijloacele prin care, servindu-se de această armă a balonului, să se poată face călătoriile prin corpurile cerești vecine cu pămîntul.

Una din greutățile mari ce se întâmpina era în primul rînd lipsa unei cantități de atmosferă, suficientă vieții, cînd se atinge înălțimii mai mari de 7000 metri. De doi ani însă se cunoșteau lucrările marelui savant Homeianu, care în colaborare cu iluștrul inventator Augustin, se ocupau cu deslegarea acestei probleme. Cercetările lor au fost espuse într'o ședință plenară a Marelui Institut și însuși împăratul, care presida a cerut ca tote cheltuelile

atît de costisitoare ale unei asemenea expedițiuni, să fie acoperite din caseta sa particulară.

Realizarea încercării celor doi oameni de știință urma să fie considerată ca cea mai mare descoperire a secolului LVI. Mii de oameni de prin cele alte țări sosise în București. Savanți, ziarisți și diferite delegațiuni ale celebrelor institute din Europa, Asia și America au ținut să fie față așa că mai se putea zice, că nici o națiune civilizată n'a lipsit, să fie reprezentată.

Vasta câmpie a Hipodromului gema de lume. În mijlocul câmpiei, era un loc rezervat, împrejmuit și păzit de jandarmi. În acest loc se așezase balonul Homes de formă ovoidă și cu volumul de 15000 metrii cubici. Nacela acestui balon, o adevărată casă construită în aluminiu, era învelită cu plăci de metalul cel mai resistant și mai ușor. Intre cei doi pereți ai nacelii era o substanță textilă rea conducătoare de căldură. Cinci-spre-zece oameni intrară în această casă. O salvă de tunuri anunță mulțimei pornirea expedițiunii. Balonul Homes cu o iuteală extraordinară pieri din ochii lumii în mai puțin de cinci minute.

Mulțimea de pe câmpia Hipodromului începu să se depărta în liniște. Discuțiunile totuși nu se curmau. Erau mulți, mai ales din cei cari cunosc serioșitatea lucrărilor celor doi savanți și cei cari asigurau reușita expedițiunii. Cea mai mare parte însă a mulțimei considerau pe aeronauți ca noul victime ale oceanului atmosferic. Viitorul urma să dovedească cine avea dreptate.

* * *

Prima stațiune în spațiile cerești era Luna și cătră dînsa ținteau aeronauții noștri.

Distanța era destul de mare, 400 mii chilometri adică de 80 ori distanța între Lisabona și capul Nord. După calculele făcute avîndu-se în vedere iuteala balonului Homes, aeronauții nu puteau ajunge de cît cel puțin în 30 zile. Două obstacole mari aveau de învins: eșirea din sfera de acțiune a gravitației pămîntului și străbaterea în aceea a lunii. Grație însă aparatelor minunate cu care erau provăzuți aeronauții, ei trecură cu ușurință prin aceste greutăți, ear rezervoriul cu aer le asigura încă existență pentru 5 luni de zile.

Cînd intrară în sfera de acțiune a lunii o căldură nesuferită se încinse în nacela balonului. Imediat se stinse focarele sistematice, grație căroră numai au putut rezista frigului din spațiul percurs. Pămîntul lunii se desemna din ce în ce mai bine și în 7 zile balonul străbătu cu mare ușurință atmosfera acestui satelit.

Intîmplarea făcu ca aeronauții să debarce, după 29 de zile de călătorie, în orașul Selenitum capitala celui mai mare imperiu, Serenitateea, din Lună. O mulțime imensă de Seleniți, locuitori ai lunii, se strînseră în jurul balonului Homes. De statură pe jumătate ca a noastră erau disproporționați în conformația corpului. Peptul lor, îndoit de mare ca al nostru se sprijinea pe niște picioare groase terminate printr'un singur deget lat și turtit. Ei scoteau niște sunete monosilabice, ascuțite și fără nici o asemănare cu glasul omului. Numărul selehniților se mărea din ce în ce și pe cînd aeronauții se îngrijeau ca să stringă balonul, de-o-

DIN DELEGAȚIUNI.

— Exposeul lui Pitreich în sub-comisiunea bugetară din deleg. austr. —

Budapesta, 18 Mai.

Miercuri și-a prezentat ministrul comun de război exposeul său, care cu drept cuvânt a produs senzație. Ministrul a declarat anume, că bugetul comun de război să urcă la 400 milioane coroane, care sumă va avea încă să se urce cu câte-va milioane cu ocaziunea revizuirii proiectului de lege pentru apărarea comună.

Dăm aci pe scurt raportul ședinței de Miercuri a sub-comisiunii bugetare din delegațiunea austriacă.

După-ce raportorul Popovsky face cunoscut proiectul, se ridică ministrul comun de război Pitreich pentru a-l motiva.

Ministrul a mărturisit, că cu adânci regrete trebuie să ceară această sumă enormă pe seama armatei și marinei comune. La asta se vede însă constrâns de împregiurări, cari îl impun categoric ridicarea armatei și marinei monarhiei la nivelul tehnice moderne de război. Declară, că sistemul nouilor tunuri este deja gata.

Cheltuelile cu noile tunuri de câmp se urcă la 165 milioane coroane, din care sumă pe anul 1904 numai de aceea a cerut 15 milioane, ca să poată face pregătirile pentru începerea lucrărilor. Declară, că până în 2—3 ani noile tunuri trebuie să fie gata, căci cu toate, că ministrul de externe a făcut declarațiunile liniștitoare cu privire la împregiurările politice externe, totuși statul maior află de consult pe lângă toată nisuița laudabilă bărbaților de stat de a menține pacea, a griji deja de timpuriu pentru a dispune de forță impunătoare în bu-tul situațiunii politice universale conciliante. Pentru a putea dispune de o atare capacitate de forță impunătoare, este de lipsă de jertfe mari. Astfel suma totală pentru acest scop se ridică la 400 milioane de coroane, care sumă la revizuirea proiectului pentru apărare va avea încă să se urce.

*

Delegațiunea maghiară.

Budapesta, la 17 Mai.

În subcomisiunea maghiară pentru afacerile externe președintele Láng Lajos anunță, că vorbirea ministrului de externe rostită în delegațiunea austriacă a fost tradusă și tipărită în limba maghiară amesurat dactinei de pân'aci. În chipul acesta roagă subcomisiunea să considere exposeul ministrului de rostit și în Delegațiunea maghiară.

La propunerea lui Falk Miksa subcomisiunea se învoiește ca imediată să se treacă la desbaterea specială și generală asupra exposeului.

Raportorul în urma asta începe discuția cu expunerea sa vastă și profundă. Membrul Lovász Márton vede contradicție între exposeul ministrului de externe și pretenșiunile ministrului de război, de orice exposeul prezintă situațiunea politică ca pacifică, ear ministrul de război cere jertfe enorme de bani pentru înarmare urgentă. Întrevorbirea cu ministrul de externe italian pe cum nu o consideră drept garanță a păcii raportorul, așa nu o consideră nici oratorul. Nu este permis să se uite de aspirațiunile Italiei în Balcani, drept aceea consideră de foarte optimistă concepția ministrului de externe austro-ungar din exposeul său.

Nisuița Austro-Ungariei de a face presiune asupra procesului istoric ce se desvoltă în Balcani, nu o consideră deamănă de monarhie, nici de practică, deoarece prin aceasta numai s'ar lipsi monarhia de simpatia diverselor popoare, cari astfel s'ar arunca în brațele Rusiei. Desaprobă mai departe cuvintele extra-ordinar de vehemente ale ministrului de externe în 'contră Turciei. Cere deslușiri asupra stadiului în care se află de prezent acțiunea cu introducerea reformelor în Macedonia.

După asta subcomisia, după-ce au mai luat câți-va delegați cuvântul, bugetul este primit atât în general cât și în special.

Din Dietă.

Budapesta, 20 Mai

În ședința de azi, deputatul kossuth Rátkay László într-o vorbire aprinsă atacat instituțiunea delegațiunilor, pe ministrul comun de război, pentru-că cere 40 milioane spre scopuri de investiții militare pe ministrul de externe Goluchovski, pentru-că a insultat Turcia și în sfârșit pe Székely Kálmán, pentru-că în calitate de președinte al delegației maghiare în vorbirea ce adresat Regelui n'a făcut amintire de «cesile naționale» și n'a provocat decorațiuni regești.

Ministrul președinte Tisza István s'a estins mai pe larg asupra recriminării lui Rátkay, cu privire la supracheltuirea militară, însă a zis, că acelea nu vor fi cinui noul sarcini țerei. A produs viață teresare cuvintele calde rostite de ministrul președinte la adresa lui Székely.

După a treia citire a proiectului investiții votat în ședința de ieri, s'au ales membrii pentru comisiunea cuotet.

Dup'aceea a răspuns ministrul Bereszyvíczy lui Buzath Ferencz în afacerea curiei catolice.

Ședința s'a terminat la 2 ore.

Din străinătate.

Anglia contra Tibetului.

Din Londra a sosit știrea, că consiliul ministerial va decide *declararea formală a războiului contra Tibetului*. Corpul de expedițiune britanic va fi întregit la 10.000 oameni batanți.

Nota de protestare a Vaticanului la Franca.

Din zi în zi aruncă mișcarea protestelor nota Vaticanului valuri tot mai mari la Franca. Natural că în fruntea acestei mișcări se află socialiștii cu pretenșiunile lor radicale

dată se pomeniră cu aceea imensă mulțime de seleniți, că sar asupra lor să-i decime. O luptă în regulă se încinse între dînșii, care ar fi putut avea un desnodământ fatal, dacă savantul Homesianu n'ar fi avut prevederea să le facă cunoscut tovarășilor săi, că în această luptă nu va fi nevoie nici să întrebuițeze armele cu foc. În adevăr aeronauții ajunși pe lună se simțeau foarte ușurei, cel care avea 70—80 kilograme, abia cântărea 10—15 kilograme și aceasta din cauză că acțiunea gravitației în lună este de 6 ori mai mică ca pe pământ. În schimb forța pământenilor noștri devenise de 6 ori mai mare. Când seleniții văzură că un aeronaut cu o singură palmă culca la pământ un selenit, o frică imensă intra într'înșii și se retraseră la distanță de mai bine de două sute de metri scotând niște chiote de spaimă. Un tiner profesor de botanică din București trase apoi un foc de revolver în sus; groaza înlocui de astă-dată frica, Seleniții o luară la picior. În schimb și aeronauții noștri aveau să întâmpine greutatea cu noua viață în care se avântaseră. Atmosfera lunii era prea rară, ei respirau cu multă greutate, negăsind aer suficient. Caldura apoi era tropicală și părea că nu se mai sfârșește. În adevăr se știe că suprafața lunii este luminată de soare 15 zile continuu; atâta de lungă este ziua în lună. În acest timp, căldura este foarte mare, o vară ultra-tropicală. Sfârșindu-se această zi lungă urmează o noapte ultra-siberiană de alte 15 zile. Aeronauții căzură în lună tocmai la începutul unei veri și imediat chiuristul lor Brăileanu aranjă frigiferul sistematic construit anume pentru această expedițiune. Bulele de

sticlă pline cu aer comprimat le fuseră distribuite și li-se dădură în grijă a-l consuma cu îngrijire. Unul dintre dînșii, începu a-și face vânt cu mâinile, cu speranța să se mai răcorească, dar care nu-i fu surpriza văzând că începe a sbura. Era deja la o înălțime de 3 metri și inspăimântat își opri mâinile din mișcarea lor, căzând aproape în nesimțire pe pământul lunii.

Cu multă greutate medicul expedițiunii Voicilă îl aduse la viață. Faptul acesta umplu de bucurie pe expediționarul din lună și sborul lor deveni o expedițiune. Bieții seleniți văzând acești giganti fălăind pe deasupra capetelor lor, se trântiră cu fața la pământ, crezând poate că s'a sfârșit viața lor. Savantul Homesianu orîndui apoi ca cinci bărbați din cei mai puternici și bine înarmați să stea la paza balonului, ear dînșii cu ceilalți nouă o luară în sbor, pe deasupra edificiilor capitalei Serenității. Ceea-ce în primul rînd le atrase curiozitatea era mărimea considerabilă a acestor clădiri. Ele erau construite dintr'o piatră vinătă-alburie și înalte dela 15 metri.

Homesian le esplică că fiind gravitatea pe lună de 6 ori mai mică toate obiectele vor avea o greutate de 6 ori mai ușoară și că deci la cel mai mic cutremur, obiectele cad ușor la pământ. Pentru-că să se ferească de aceste desastruri, seleniții sunt nevoiți să-și facă clădirile foarte înalte și solide, cu baze masive, care să le asigure soliditatea și durată.

De sigur că sborul acestor oameni era faptul cel mai senzațional și desigur că dacă el s'ar putea realiza cu atâta ușurință pe pământ

cum e și în lună, o revoluție întreagă s'ar face în modul nostru de viață.

Ce feeric ar fi să stai jos și să vezi pe mulțime prieten fălăind pe sus și dându-ți un burtă dimineața. Cursul de gimnastică s'ar face sigur cu mișcările prin aer, excursiunile fizice s'ar face cu multă înlesnire și ar fi plăcut lucru să vezi pe sus o clasă întreagă de copii buni, sburând în liniște și îndreptându-se spre cutare regiune a imperiului spre a-l determina flora sa.

Trenuri, tramvae, automobile n'ar avea prețul lor de azi și nici mințea omenirii nu s'ar mai fi trudit sute de ani ca să le scoapere.

Șederea aeronauților în lună dură 17 zile deoarece-ce după primele 15 zile dînșii nu au putut sta din cauza imensului întunec. El er nu le provoca nici un interes științific. În următoarele 15 zile savantul Homesian chimistul Brăileanu precum și botanistul și medicul expedițiunii luară note de tot ce-i putea interesa hotărând că pentru o altădată să se facă o nouă expedițiune în condițiuni și mai bune, spre a vedea dacă nu se poate trage din această cercire a lunii și alte foloase afară decât cele științifice.

În ziua de 27 Octomvrie, balonul Homesian își luă drumul înapoi spre pământ și pe luna de zile o bombă oarbă aruncată din țările Bucureștilor anunță Românilor întoarea expedițiunii din lună.

Impăratul veni în grabă la Hipodrom și fu de față la debarcarea aeronauților. Des

cerând numai de cât denunțarea concordatului. Din partea guvernului se așteaptă declarațiuni importante. Din aceste va reeși și aceea dacă nota publicată în ziarul «Humanité» este autentică ori nu. Organul oficios «Osservatore Romano» declară de neadevărată știrea răspândită, că Rusia și Anglia n'au primit nota de protestare. Aceste două state nici nu sunt reprezentate la Vatican și este probabil, că nota au trimis-o oficios statelor catolice.

Lui «Figaro» i-se comunică din Roma ca așa se vede, că Vaticanul are de cuget, să publice textul notei. Din mai multe părți se vestește, că în nota trimisă guvernului francez nu se cuprinde un ast-fel de pasagi, care se tragă după sine ruperea legăturilor diplomatice, însă în nota trimisă celorlalte puteri se atle atare pasagi.

Pentru nenorocii dela Aleșdi.

Domnul Toma Păcală protopresbiter în Oradea-mare, ne trimite spre publicare următoarele contribuiri marimonioase pentru ajutorarea familiilor nenorociților din Aleșdi:

George Pop de băsești, proprietar, Băsești 150 cor.; Vasile Mangra vicariu episcopesc Oradea-mare, Murășana Instit. de credit, M.-Radna, cu câte 50 cor.; Mihai Velici advocat Chișineu 40 cor.; Dr. Aureliu Lazar advocat Oradea-mare 30 cor.; Toma Păcală presbiter Oradea-mare, Nicolau Zigre advocat în Oradea-mare, Vasiliu Papp paroch în Topa de sus, cu câte 20 cor.; Dr. Eug. de Lemenyi advocat în Brașov, Dr. Nicolae Popovici advocat în Oradea-mare, Papp Georgiu proprietar în Oradea-mare cu câte 10 cor.; Dr. T. Bogdan Ybbsa 6 cor.; Vasile Morar oficiant telegraf. postal în Cașovia, Dr. P. Madin medic în Prebul, Iosif Diamandi comptabil în Oradea-mare, Onciu Iosif în Budapesta, cu câte 5 cor.; Petru și Netta Călcianar advocat în Orșova, Valeriu Opresan cas. deb. în Lipova, Pantelie Bugareu învețător în Tășad, Constantin Ooneiu comerciant în Ozora, cu câte 4 cor.; Szilagyi Tivadar măcelar în Oradea-mare, Pavel Bodea preot în Oradea-mare, Vasiliu Petri prof. pensionat în Năsăud, Romul Barbu oficiant la Bihoreana în Oradea-mare, Vasiliu Babi în Oradea-Mare, cu câte 2 cor.; Mihailoviciu industrieș în Oradea-mare, Stefan Papp paroch în Vasoia, cu 1 coroană. Suma 464 coroane.

Oradea-mare, Aprilie 30/13 Maiu 1904.

nu se știa nimic asupra rezultatului acestei expedițiuni, o salvă de aplause numeroase ale mulțimei fără număr, fu prima cunună ce poporul român oferi acestor eroi ai științei.

Imediat muzicele intonară un imn și apoi făcându-se o tăcere mormentală, un om al palatului anunță cu voce tare:

Trei conferențe publice vor fi ținute de savantul Homesian în marea sală a Palatului Național.

Luna începu a se retrage în liniște fiind însă nerăbdătoare a cunoaște și zilele în care se vor face aceste conferențe.

Uitasem să vă spuî că Palatul național era un edificiu măreț cu numeroase săli și cu un amfiteatru vast în care încăpea 1500 oameni. El era construit pe derământurile Ateneului român acum 3500 ani.

La timp vom da și un resumat al acestor conferențe de ce-ce vor să știe cu deamănuntul ce este în lună.

(„Amicul Tinerimii“).

Alandron.

„Albina“ institut de credit și economii în Sibiiu 500 cor.; Ioan Meșianu, metropolit Sibiiu 50 cor.; Dr. Roșca Eusebiu asesor consist. și dir. seminarial, Șuluf St. Iosif jude de trib. reg. în pensie Sibiiu, Ioan Papiu, asesor consist. și protopop în Sibiiu, Lebu Alexandru, proprietar în Sibiiu, Dr. Liviu Lemény, advocat în Sibiiu, Dr. Ilie Beu, medic în Sibiiu, N. N., Cosma Partenie, director esec. la Albina în Sibiiu câte 20 cor.; Dr. Octavian Russu, advocat în Sibiiu, Ivan Nicolau, ases. consist. în Sibiiu, Vancu Eugeniu câte 10 cor.; Dr. Borcia Lucian adv. în Sibiiu 6 cor.; Lazar Moise, Dr. Proca Georgie necr. consist., Câmpian Demetriu, oficiant cons., Tincu Victor cont. Dr. Cornel Diaconoviciu, secretarul I. al Asociațiunii, Vasile Gamulea funcționar, Dr. Tiberiu Bredician, toți în Sibiiu câte 5 cor.; Dr. Ilarion Pușcariu, arch. și vicar epis. în Sibiiu, Ioan Droc, protopop în pensie, Pantalion Lucuța, cas. cons. câte 3 cor.; Elena Petrașcu, dir. școalelor civ. de fete în Sibiiu, N. N., câte 3 cor.; Mateiu Voilean, ases. consist. în Sibiiu, Dr. Petru Span, prof. sem., Dr. Traian Morcan, cad. advocațial, Dr. Dumitriu Stefan, funcționar, Iuliu Popescu, Dominic Raț, Ioan Vătășan, N. Benția, Radu Ardelea, Anastasie Boiu, func. „Albina“, Ioan Rebeș, câte 2 cor.; Victor Tordășian, oficial, Nicolau Vătășan, prof. sem., Ilie Hociota, V. Păcală, prof., Dr. I. Borcia, Eugenia Popescu, profesoră, E. Botean, A. Brostean, Iosif Enescu, paroch, N. Caldarea, Em. Pireiu, Iozu Budin, Octavia Tobiasș, Iuliu Covrig, Alexandru Vladine, Constantin Martea, câte 1 cor.; De tot 847 coroane.

Răsboiul ruso-japonez.

Ziua de Joi este de tristă aducere aminte pentru Japonezi în urma unei întâmplări sinistre, neașteptate. Cuirasatul *Hatsuse* și încrușișătorul *Joshino* au fost din vină proprie nimicite, cauzând moartea alor 800 marinari japonezi. Cu câte-va zile mai înainte a ajuns astfel de nenorocire și pe vaporul japonez *Mikaso* în sinul Kerr, așa că acum trei mari bastimente a perdut flota Japoneză din cauza de nebăgare de seamă.

Despre acest eveniment regretabil pentru Japonezi am dat deja eri o telegramă, pe care o completăm încă cu următoarele. Se vestește mai departe, că Rușii au înlăturat pedecile dela eșirea portului, așa că flota rusă de nou poate eși la larg. În legătură cu asta se mai menține și vestea, că generalul Kuroki se retrage napoi la Fengvangcieng, și că un regiment rus ar fi intrat în Niucivang, prin ceea-ce ar deveni iluzorie vestea despre ocuparea acestui oraș prin Japonezi. Dealt-cum toate știrile aceste privitoare la operațiunile pe uscat sunt mance și neautentice. Adevărat rămâne numai vestea despre accidentul pe mare al flotei Japoneze.

Tokio, 20 Maiu. La raportul despre scufundarea cuirasatului *Hatsuse* admiratul Togo, adauge că vasul s'a isbit de o mină la 10 km. distanță de Port-Arthur. Cuirasatul a cerut prin semne ajutor, dar puțin după asta s'a atins de o altă mină, care a aruncat vasul în aer scufundându-l.

Londra, 20 Maiu. Perderea vasului *Hatsuse* constituie pentru flota japoneză o pierdere serioasă, deoarece-ce ea dispune de tot numai de 8 mari bastimente. Catastrofa încrușișătorului *Joshino* deja nu este atât de mare, deoarece-ce flota are 24 vase de aceste, dar pentru aceea și perderea asta a cauzat mare durere în Tokio.

Londra, 20 Mai. Comandantul încrușișătorului *Kasuga* s'a sinucis. Anume acest vas care opera de asemenea la Port-Arthur, a fost cauza accidentului scufundării încrușișătorului *Joshino*.

Londra, 20 Mai. Din Shanghai li se comunică lui *Morning Post*, că Rușii au reușit să înlătore pedecile dela gura portului *Arthur*.

Londra, 20 Mai. „Daily Express“ din Londra primește din o sorginte sigură sosită din Tokio, că contra admiratul-japonez *Nasiva* a perit între valuri cu ocaziunea sinistrului. Contrar acestei vești „Standard“ și „Daily Telegraph“ anunță pe basa altor știri din Tokio, că *Nasiva* împreună cu 300 marinari a scăpat.

Mobilizările Rusiei.

Din „Neue Freie Presse“:

Mersul de până acum a răsboiului formează un lanț aproape neîntrerupt de insuccese și dezastre ale armelor ruse. Colosul rus, care poate pune pe picior de luptă aproape trei milioane de soldați, e bătut urmărit și aungat din toate pozițiile sale de piticul japonez, care abia e în stare să pună în luptă 300.000 de oameni Flota rusă de asemenea e superioară ca forță totală celei japoneze și totuși ea stă mutilată, slăbită și neactivă în porturile bombardate, pe când forțele maritime japoneze dominează mările din Extremul-Orient. Dacă se cercetează cauzele acestui fenomen, se observă numai de cât că pe când la învingătorii Japonezi domnește ordinea, conscientiositatea și procederea sistematică, la Ruși se vede ușurința, superficialitatea și necunoașterea împrejurărilor... Înainte de toate este isbitoare slaba pregătire de răsboiu a Rusiei. Răsboiul acesta era inevitabil; aceasta trebuia să o știe cei din Petersburg încă dela 1895 când tratatul de pace dela Simonoseki (după răsboiul chino-japonez) a fost călcat cu ajutorul Germaniei și Franciei și când Rusia a luat în „arendă“ dela China teritoriul Kvantungului cu Port-Arthurul. Răsboiul cu Japonia pentru dominațiunea Oceanului pacific trebuia să aibă loc, această era clar pentru toată lumea; numai diplomația rusă și statul major rus nu știau, căci ou pregătiseră răsboiul nici din punct de vedere politic nici militar. Se crezuse în Petersburg că s'a făcut totul prin construirea unei linii ferate de 8000 kilometri care să funcționeze bine. Trupele în Asia răsăriteană n'a fost întărite, ear flota a rămas în patru mări foarte îndepărtate una de alta.

Ziarul vienez spune că nici acum după dezastrele suferite pe apă și pe uscat nu s'a făcut aproape nimic pentru a se produce o întorsătură favorabilă. Dacă flota Balticeii ar apare în apele est-asiatice ar reuși poate să libereze escadrele din Port-Arthur și Vladivostok și în unire cu ele să dea piept cu perspectivă de succes forțelor maritime japoneze. În Rusia însă mobilizarea unei flote are nevoie de atâtea luni câte zile le trebuie flotelor celorlalte state. Dacă flota baltică ar fi plecat din Kronstadt pe la mijlocul lui Martie — ceea-ce era posibil — ea ar fi acum în Marea Galbenă și poate că Port-Arthurul n'ar fi blocat, ear forța Japoniei pe apă poate ar fi înfrântă.

În Kronstadt pare însă că nu fusese nimic pregătit, vasele erau în docuri, n'aveau nici tunuri, nici proviant, ba chiar marinarii necesari pentru vapoarele de mobilisat a trebuit să fie chemați din interiorul vastului imperiu. Dacă lucrurile merg bine flota Balticeii va putea pleca pe la mijlocul lui Iulie și va ajunge în Oceanul pacific peste două luni, adică întrun timp când e posibil că soarta Port-Arthurului și a Vladivostocului împreună cu forțele navale ce le adăpostesc se va fi decis.

Tot așa de insuficiente — continuă „Neue Freie Presse“ — sunt măsurile luate de Ruși pentru întărirea forțelor pe uscat. Atât în încăerările mici din Coreea cât și în luptele mari dela fluviul Yalu și cele-ce s'au dat de atunci în Mandciuria sudică la Fengvangcieng și pe peninsula Kvantung au dat la iveală insuficiența forțelor Rușilor care au avut să se lupte cu un adversar superior în număr și tunuri și pretutindenți au fost bătuti sau cel puțin au suferit pierderi simțitoare. La Petersburg s'a văzut necesitatea de a se întări trupele și pentru aceasta au fost alese corpurile 10 și 17 de armată. Vor mai fi trimise în Asia răsăriteană și cele trei brigăzi de rezervă aparținătoare acestor corpuri. Trupele acestea de întărire se urcă la peste 70.000 de oameni cu 158 de tunuri. Ele nu vor fi decât peste două luni pe teatru de răsboiu...

Japonezii au deja în Mandciuria trei armate cu 100.000 de oameni și 270 tunuri; o a patra armată așteaptă în patrie ordinul de mobilisare...

DIN ROMÂNIA.

Un manifest. În vederea sosirii familiei noastre Regale în Capitală, dl Emil V. Socecu, decanul președinților corporațiilor din capitală a lansat următorul apel către meseriași!

Iubiți meseriași,

Ați luat cunoștință, cred, de entusiasta primire ce s'a făcut pretutindeni Familiei noastre Regale în excursiunea Ei pe Dunăre.

O țară întreagă: mic, mare, comerciant, funcționar, agricultor, meseriaș, toate forțele vii și active ale națiunii române, au alergat întru întâmpinarea la fie ce popas, a membrilor casei noastre domnitoare.

Era o întrecere de a se exprima iubirea respectul și devotamentul pentru dinastie, pentru tron și pentru Suveranul nostru din prezent și cel din viitor al României.

Călătoria această regală a fost un triumf a fost delirul suprem de legătură și de dragoste al unei națiuni cu Suveranul său.

Românii au arătat și cu acest prilej cât de înrădăcinată este ideea și sentimentul dinastic în ei.

MM. LL. înțeleptul nostru Rege și buna noastră Regină, A. L. R. Principele moștenitor și Prințesa Maria, cu odraslele Lor Regale se reîntorc astăzi Lună din această călătorie triumfală, cu trenul de 9 ore seara Suveranul nostru sosesc în gara de Nord,

Se cade, și e de înalta datorie, a Corporațiilor de meseriași din orașul București, să completeze și să încoroneze satisfacția ce au resimțit scumpul nostru Suveran.

Dacă amicii noștri din Provincie au știut să facă o grandioasă primire Majestăților Lor și Altețelor Lor, noi cei din Capitală, care în totdeauna am dat dovezi de sentimente alese pentru Dinastie și Coroană, nu vom rămâne nici de astădată mai în urmă, în a ști să manifestăm și să primim cum trebuie pe scumpul membrul al puternicilor noastre Dinastii.

Toți meseriașii din București simt de a lor datorie să vie în mulțime compactă, astăzi seară la orele 8, la gara de Nord, să își exprime entuziasmul cald și sincer pentru Acela și Familia Sa ce a fost în totdeauna razământul și susținătorul dreptelor lor aspirațiuni.

E de prisos scumpul mei meseriași a mai insista pe lângă d-voastră, pentru îndeplinirea acestei sacre datorii, știut fiind din totdeauna sentimentele de dragoste curată, devotament neștirbit ce vă anima pentru membrii familiei noastre Regale!

Nici unul să nu lipsească! Și să dăm o pildă tuturor cine suntem și pentru cine bat inimile noastre.

Emil I. V. Socecu,
Decanul Președinților Corporațiilor din Capitală.

Pelerinagiu. Duminecă la 9/21 Maiu va fi obișnuitul pelerinagiu la mormântul lui Ioan Brătianu, la Florica. Din București vor pleca mai multe trenuri cu pelerinii. La ora 1 se va oficia un parastas.

Dare de seamă despre sinodul protopopesc al tractului Belinț.

În 22 April v. s'a ținut sinodul ordinar protopopesc al tractului Belinț în comuna centrală Belinț. S'a signalat cu bucurie că, de astă dată la întâia provocare, s'au prezentat membrii în numărul recerut pentru ținerea sinodului, și nu ca în rîndul trecut, când abea la a treia convocare s'a putut întruni majoritatea prescrisă de regulament. Convântul presidial, îndeosebi unde s'a făcut amintire de urcarea pe tronul arhieresc a noului Episcop diecesan, a fost subliniat, de puternice aclamări, și de îndelungate urări de „Să trăiască“, unde s'a descoperit că, înalt Prea S. Sa Dl Episcop diecesan Ioan I. Papp, a ținut, în calitatea sa de arhipăstor, să distingă mai întâiu, tractul Belințului cu înalta sa vizație canonică.

Raportul general, prezentat de șeful tractului a fost primit fără observație din partea comitetului protopresbiterial.

În acest raport, să reoglindează iar și în colorii vii starea tractului cu finea anului trecut, și se remarcă momentele mai însemnate obvenite în anul 1903.

În firul acestui raport să hotărăște, la propunerea meritosului membru al sinodului Emanuil Ungureanu, să se înființeze un fond general protopesc, menit a veni în ajutorul școalelor noastre tractuale, anume așa, că contribuții benevoli din tract și afară de el, să se împartă în cinci categorii, după cote anuale de 5—40. coroane.

În firul raportului special al epitropiei protopresbiterale, lucrat tot de șeful tractual să decida să se înființeze fondul special tractual „Fondul Dascălul Ioan Hațeg“, cu menirea de a se procura din venitele lui, recuisitele și obiectele de învățământ necesarii la școalele noastre tractuale, și dacă se poate, de a se da cuincuenale învățătorilor din comunele bisericesti mai sărace din tract.

Tot în firul raportului general, la propunerea amintitului valoros membru Ungureanu, pe lângă aditamentele făcute de membru Lucian Șepețan, și Simeon Faur se hotărăște ca în vederea disciplinării statului preotesc și învățătoresc din tract, și a ambiționării acestora, de a-și face datorințele, nu numai amăsorat legilor în vigoare, fără amăsorat exigențelor timpului și de a duce o viață, care sub toate rapoartele să poată constitui esemplu viu pentru credincioși, să hotărăște, ca pe viitor să se amintească cu numele preoții și învățătorii cari fie în privința oficiului, fie în privința purtării, nu sunt la înălțimea reclamată de pozițiile ce le ocupă. Pentru-ca, nu cum-va să se facă mai apoi imputări, s'a decis, ca acest conclud al sinodului să se notifice pe calea oficiului protopopesc întregii preoții și învățătorimii tractuale, și ca' acei preoți și învățători, cari sub respectele atinse sunt deja excepționabili, să se admonizeze prin șeful tractual.

Ca momente îmbucurătoare să remarcă anume că, în era nouă inaugurată de actualul arhipăstor, spiritele din tract, cu prea puține și neînsemnate excepțiuni sunt calmate și în tractul Belințului, că în acest tract, sub conducerea conciliantă a șefului, pe încetul viața publică bisericescă s'a liniștit și a reintrat în ogașe normale că, în multe privințe să observă îmbunătățiri de toată mână, între cari amintim că din 43 de parochii 42 se pot privi deja ca întregite, și că în inspectoratul școlar al Belințului dintre 24 de învățători, 21 sunt cualificați după lege și numai 3 sunt numai absolvenți de pedagogie fără de esamen de cualificație.

Cu particulară bucurie sufletească ținem să descoperim, că în anul trecut, în urma apelului făcut de șeful tractual, Ilustritatea Sa Dl Dr. Iosif Gall, a dăruit pentru deosebite trebuințe ale tractului peste 300 de coroane: ear Emanuil Ungureanu, parte ca particular, parte ca director al despărțământului timișorean al Asociațiunii, circa 150 coroane în numerarii și 100, cărți de școală pentru elevii săraci dela școalele din inspectoratul Belințului.

Felul, cum a decurs acest sinod protopopesc, servește spre onoare și președintelui și membrilor și ne place a crede că, membrilor, cari și de astă-dată au lipsit, auzind despre cele întemplate, le va părea rău, că n'au fost de față.

După încheiere, șeful împreună cu membrii merg în restaurantul fruntașului nostru China Carabaș și în dragoste și stimă frățescă, se așază la masa de mai înainte aranjată, unde între discuții, cari se învârtesc pe lângă chestii de interes public bisericesc, național și cultural, petrec împreună circa 3 ceasuri.

La timpul său la această masă, care i-a servit spre laudă numitulul fruntaș, seria toastelor o deschide preotul Lucian Șepețan, care oarecând aprig luptător contra actualului șef tractual, închină în termeni aleși și binesimții în onoarea acestuia. Acesta apoi, înduioșat și plăcut atins de urările ce i-să fac, răspunde emoționat, dar calm, apelând la sentimentele de colegialitate și de stimă împrumutată, pentru-ca împreună, mână în mână și umăr la umăr să lucrăm întru promovarea intereselor bisericesti, școlare și fundamentale ale tractului nostru.

Frumoase toast au rostit preoții Adam și Mihail Jurma.

Suntem de părere că, scurtul timp petrecut împreună va forma pentru mult timp, plăcută aducere aminte pentru cei prezenți, și dorim ca pe viitoriu să ni-se dea ocaziune mai

adeseri, ca animați de sentimente înălțătoare pentru noi și binevenite intereselor, cărora chemăm să ne vedem încheagați într'un mănunchiu atât de strins și omogen.

Un membru al sinodului

NOUȚĂȚI.

ARAD, 21 Maiu 1904.

— **Prelații gr.-catolicii români** M. Sa. Dr. Victor Mihali Metropolit al Blajului, episcopul Oradiei Dumitru Radu, Vasilie Hosu episcopul Lugosului au sosit la Pesta. Prelații cari au fost de față la punerea pietrei fundamentale a bisericii „Rugăciune eterne,“ se vor prezenta în audiență la M. J. precum și la guvern, unde vor arăta înjurile lor față de proiectul de revizuire a legii instrucțiunii publice.

— **Congres eucharistic s'a ținut** Budapesta sub presidenția episcopului Sz. csányi și cu asistența altor prelați și mulți de public distins. La ședința de deschidere P. S. Sa Mitropolitul dr. V. Mihali a făcut o vorbire accentuând cum în credința Românil gr.-cat. sunt una cu Ungurii catolici...

După trei zile de ședințe, congresul s'a încheiat Joul printr'o mare procesiune.

Lucru de căpetenie. Înregistrat articolul ce am scris cu privire la proiectul de revizuire a învățământului elementar „Független Magyarorszag“ dela 20 Merbeles scrie:

„Apoi bunii Valahi n'au de căutat să se supere. Noi chiar asta voim: să fie unitară în simțire și limbă. Ideile lor valahe noi n'aprimem făclie. Dar și pentru asta-s supărați, nu face nimic. Lucru de căpetenie ca marea muncă maghiarizării să reușească!“

Răspundem cu un proverb maghiar: „Majd ha fagy!“

— **Savant francez încetat din viață.** Savantul francez se află în doliu. Celebrul intemeietorul primului laborator fiziologie francez Jules M. a murit Marți după lungi suferințe în etate de 74. De numele lui se leagă multe descoperiri pe teritoriul fiziologie.

— **„Mișelie Valahă“.** Sub acest nume „Független Magyarorszag“ scrie următoarele:

„Spre indignarea locuitorilor maghiari din Toronto, din timp în timp câte o bandă de toare română unelțește contra ideii de stat maghiar. Dr. Nestor Oprean avocat în St. Michael's mare este conducătorul bandei, pe care împreună cu tovarășii lui, fisolgăbirul din St. Michael's mare i-a condamnat încă în decursul unei petiții, agitație contra nației ungurești, la arest și amenză în bani. Lui Oprean însă nu-i pasă de tot acestea și și continuă uneltirile contra nației maghiare. În 14 Maiu, adevărat 1 Maiu după calendarul românesc a pus prin servitorii un pom de la poartă, care era împodobit cu un steag pus din tricolorile naționale românești, roșu, alb, și verde, vinat, până și trandafirul din coroană, aranjată în aceeași ordine. Fisolgăbirul a tăiat și scos imediat acel pom, dar Oprean în dimineața următoare a ridicat un al doilea pom tot așa aranjat, și cu simbolul națiunii românești pe lângă o scosă și sgomotoasă. Ungurimea patriotică l'a scos pământ și l-a predat fisolgăbirului. Oare cum va scăpa agitatorul cu puțină amendă în fața Procurorului regesc să-și facă datoria.“

Toate cele de sus servesc spre laudă și cinstea lui Oprean.

— **Altul!** Ziarele din Oradea aduc știri că în spitalul d'acolo a încetat din viață Onuț, împușcat când cu tulburările dela Aleșd. El este un bărbat de 31 victime.

— **Atentat contra Țarului.** Afară de imperiu e un război nimicitor, în interiorul acestui imperiu mare, e nemulțămire asunsă. Întreaga națiune rusă simte și o isovesc aceste lovituri necontenite și toți sunt nenorociți, dar cel mai nefericit om din această țară e totuși țarul. Pe el îl apasă și-l istovește războiul în primul rând și contra lui izbucnește tot amarul poporului subjugat. Din această stare amărită a isvorit atentatul încercat contra țarului în zilele trecute, despre care Breslauer Ztg. primește următoarea telegramă din Petersburg: „A doua revistă de trupe din Mai, o fată nume Sofia Mereskovsky, fiica profesorului la universitate și consilierul intim Mereskovsky, ședea într-o loge în imediată apropiere de țarul. Pe tinăra fată care a terminat studiile universitare, partidul nihilist a destinat-o să comită atentat prin bombă contra țarului. Polițierii i-a bătut la ochi și tăvănită fetel și deținându-o au găsit la ea o bombă explosivă foarte bine construită și primejdioasă. Fata n'a negat că a voit să comită un atentat contra țarului.“

— **Înmormântarea lui Stanley.** Mercuri a fost înmormântat cu mare pompă în domul din Westminster din Londra Stanley. La funeralii au fost prezentați regele și regina Angliei, președintele și regele Belgiei.

— **Creșterea moștenitorului de tron sârbesc.** Clodomomul sârbesc, Vasilij va deveni când va fi rege, presupunând că niscăi ofițeri superiori conspiratori nu vor aranja și tatălui său, actualul rege vr'o noapte de st. Bartolomeu. Mica alțetă așă și până ce va ajunge să poarte coroana, își trăiește traiul. Drept că cu cele intelectuale nu-și dădea sparge capul, — își cugetă, că unui prinț sârbesc este fie și atâta destul — dar cu atât mai mult se distrage. Umblă la teatru, călărește, eșecă în călătoria plimbare. Pe lângă asta este și amuzat în una din cele mai de frunte actrițe ale Belgradului.

— **Dări de seamă.** Din Dobroți primim următoarele știri: Având biserica gr.-or. rom. din Dobroți lipsă de triod, în scopul adunării sumei necesare pentru procurarea acestei cărți sfinte bisericești, dl învățător Leontiu Micluța a dat cu băieții de școală un concert împreună cu petrecere populară. Cu această ocaziune dl învățător a ținut o frumoasă vorbire, în care s'a ocupat cu chestia importantă despre creșterea copiilor, accentuând folosul cel mare, ce aduce o creștere temeinică în interesul bisericeii, al patriei și al națiunii.

Venitul curat al acestei producțiuni după retragerea cheltuielilor avute este de 9 cor. 20 fil. Au mai bine-voit a contribui și următorii domni credincioși: Nic. Delo, paroch în Dobroți, Leonin Micluța, inv. în Dobroți, Axente Popovici inv. în Riscuțița câte 2 cor.; Cornel Lazar paroch în Almaș, Nic. Tamaș paroch în Oberșia, Nic Toma inv. în Ribiciara, Sim. Rîșcuța, comerciant în Riscuțița, Saveta Indrieș, Tovie Borza câte 1 cor.; Iosif Indrieș, Costa Indrieș câte 50 fil.; Nicolae Ștanca, Anghelina Micluța, Amalia Lencian Nic. Indrieș, Flora Dumitru câte 40 fil.; George Șerban, Indrieș Sandu, Dolga Petra, Luceian Nicifor, Iosif Leucian câte 20 fil. La olaltă 52 cor. 40 fil.

Primească suspomeniții dăruitorilor și pe calea această mulțumita adencă a credincioșilor con. Dobroți, Petru Indrieș, casier.

— **Domnul Iosif Vulcan a binevoit a dăruie seama bibliotecii despărțământului Orădan al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român 30 opuri, Domnul Nicolau Firu 10 opuri și d-nul Ioan Iosif Șeopul 3 opuri. Prin această li-se exprimă domnilor donatori mulțămîntă publică.**

Comitetul desp. Orădan al Asociațiunii.

— **Subscrisul în numele comitetului parohial gr. or. rom. din Pădurani** mă simțesc deobligat a da și pe această cale expresiune mulțămîntei noastre dlui Miloș Milykovič, marele proprietar în Bunea-română și d-nei sale Teodora, pentru nobilul și prețuitul dar, ce au făcut bisericeii gr.-or. rom. din Pădurani, prin cumpărarea unui rând de ornate complete pe seama bisericeii gr.-or. rom. în preț de 80 cor. (optzeci).

Primească dar stim. donatori și pe această cale sincerile noastre mulțumiri pentru acest dar, și jertfa adusă pe altarul domnului, fie bine primită și răsplătită. Pădurani, 17/30 Aprilie 1904. Aurel Gruici (Gruescu), paroch.

— **Copii trăsniți.** Cum se telegrafează din Hainaburg, Marți noaptea s'a descărcat asupra satului Husum o cumplită tempestate, sub durată căreia 3 fete și un băiat al învățătorului Tilia au fost trăsniți, ear a patra fetiță a fost grav pârjolită.

— **Ordinul turcesc al contesei Goluchowski.** Organul oficios turcesc, cum se telegrafează din Constantinopole, vestește că sultanul a conferit contesei Goluchowski născută princessa Murat marșalele cordon al ordinului Sefakat.

— **Sic transit gloria!** Totul se schimbă în lumea asta, totul este trecător! Vieță, fericire, bogăție, iluzie, frumsețe, amor! Ah cu un cuvânt toate, toate!... Să luăm un exemplu concret. Eată aci numai decât casul lui Rigó Jancsi. Cât de fericit era el lângă senzațional frumoasa prinsesă Chimay, pe care a furat-o dela bărbatul ei cu poziție atât de strălucită! A străbătut cu ea plin de fericire toată lumea, a venit apoi acasă ca să se mândrească cu tesaurul său, și ca să atragă atențiunea tuturor asupra sa. Țiganul, și încă musicant! Fălos și lăduros fost-a doar tot-deuna, mai ales dacă e de cel ungurești. Cu câtă invidie privea ori-cine la simplul faרון de bândăș, care cu diploma sa a cucerit inima infidelă a nedemnei soții. După aceea s'au retras din naintea privilor lumii, unde au trăit fericiti și numai din când în când străbătea la larg câte o veste despre nepotrivita păreche... Și eată că acum deodată a apus fericirea. Plicticoasa Clara Ward s'a săturat de cavalierul ei negru. Inima ei a setat după o nouă situație, nouă plăceri. Astfel părăsi și pe superbul Rigó, și a fugit cu un neapolitan (faima nu spune, dacă acesta este vr'un bandit!). Bietul Rigó poate lua acum ear diploma subțioară și să se pună în fruntea bandei dintr'un café chantant, până-ce nu va veni vr'o altă „prinsesă“, dacă va veni, și să o cucerească cu arta și mustățile sale. Ear Clara Ward, de două ori necredincioasa, va putea în acest timp să-și petreacă cu noul ei cavalier, până ce nu îi se va uri și de acesta și va fugi cu altul. Astfel se învîrtesc lucrurile în cercul vițios.

— **Invitare.** Maiatul Reuniunii meriașilor și economilor din A.-Iulia se va aranja în 17/30 Maiu a. e. (a 2-a zi de Rusali) în „Grădina Popilor“ din loc Alba-Iulia, în 10 Maiu 1904. Pentru comitet: Ioan Teulescu, președinte. Ioan Pampu, v.-președinte. Iosif Roman, cassar. Traian Novac, secretar. Nicolae Pleșa, controlor. Începutul la 3 ora p. m. (plecare în corpore dela cassină) Prețul de intrare: de persoană 1 coroană. Venitul curat e destinat în favorul Reuniunii. Suprasolviri să primesc cu mulțămîntă și să vor cuita publice

— **Doamna Tolstoi se roagă.** Pe uriașul lumii pe Tolstoi după cum se știe, biserica l'a alungat din sinul ei. La anatemitat, fiind-că așa a găsit de bine alicui ruși în excesul lor de zel sau mai bine în prostia lor. L'au numit eretic fiindcă vestea în publicitate ceea-ce trăește și se aprinde în internul milioanei de Ruși; l'au anatemitat fiind-că a propoveduit lumină, fiind-că a învățat principiile lui Cristos în toată sublimitatea frumseții lor. Nimeni nu se poate mira că în Rusia se întemplă asemenea lucruri.

Pe vremea aceea presa din lumea întreagă s'a ocupat de chestia asta, și sinodul rusesc a avut ce să audă; dar puțin i-a păsat de condamnarea lumii civilizate.

De atunci s'au întemplat mari schimbări în Rusia. Rusia, puternica Rusie e oprită în nesățul ei prin Japonia galbenă. Și țarul tuturor rușilor trebuie să se împace cu ideia, că armata lui neînvingibilă e zeciuită de micii Japonezi, și flotila lui mândră e nimicită de torpiloarele japoneze. Întreaga Rusie îmbracă dolii, damele din aristocrație se duc ca rivandiere ear clopotele chiamă pe credincioșii la rugă de jale... Marele pustnic însă stă liniștit în odaia lui, cu ochii sufletești vede toate grozăveniile războiului, suferința lui profetic prevede, știe ce va fi sfârșitul luptei, dar n'are ce să facă. Despre soția lui însă celim o aeste surprinzătoare în numărul ultim din „Matin“. Cu câte-va zile înainte, soția lui Tolstoi s'a dus într-o biserică din Moscova și cu rugăciuni ferbinți implora pe Dumnezeu, să încoroneze armele ruse cu gloria victoriei. D-na Tolstoi se roagă...

N'a împedecat-o blăstemul bisericeii, ba — care dela anateminare n'a fost în biserică, — s'a convertit, vîzînd peirea înfiorătoare a atâtor frați. Acest cas a făcut mare senzație în țara întreagă și mai ales în cercurile aristocratice. Toți cred că biserica îl va reprimi pe Tolstai în sinul ei.

— **Ziaristica la Romani.** Deja nainte de Christos Romani aveau ziare. Ce-l drept aceste ziare primitive, cari pe acest timp clasic trăiau epoca lor de piatră, nu erau niscar ziare cotidiene în înțelesul modern, dar totuși erau un fel de gazetă, cari aduceau vești despre teritoriul imperului roman. Numirea tipică a ziarului la Romani era *Acta*, ceea ce și înseamnă lucruri petrecute, întemplate. Astfel de *Acta* erau în Roma: „Știri de zi din Oraș (Știri locale) — „Acta diurna urbis“; „Foaia Poporului“ — „Acta populi“, „Foaia orașanească“ — „Acta urbana“, „Intemplări“ — „Acta“ și „Știri de zi“ — „Diurna“. Istoriograful Suetoniu, care era secretarul împăratului Adrian, spune că Iuliu Cezar după-ce a fost creat consul, a dat ordin, ca ori-ce știre locală și procesele verbale ale ședințelor senatului să se divulge printre popor. Dispoziția asta a lui Cezar însă n'a fost prea băgată în seamă, așa că numai când îi scăpa gura pe „redactori“, ajungea ceva și la urechile poporului. Ciceron într-o epistolă către un amic al său scrie, că a primit regulat cât-va timp ziarul local „Acta urbana“. Ziaristica romană a luat un avînt mai interziv abia pe timpul lucrării pe tron a împăratului Tiberiu. Pe acest timp de multe ori obvenia casul, că aceste ziare „apăreau“ în mai multe ediții (de 2 și de 3 ori pe zi!) Articolul de fond trată negreșit chestii politice, naționale, economice, după necesitatea impregiurărilor. La „loc prim“ se aduceau și ședințele senatului (un fel de rubrică ca de ex. „Din Dietă“). Tacit spune, că această rubrică a valorat mai mult. Într-o epistolă serie și Pliniu, că și împăratul împărtășia tot prin mediul ziarelor edictele (ordinațiuni) sale poporului; probabil să fi fost vr'un ziar împăratec anunit, un fel de monitor oficios). Odată împăratul Traian s'a convins, că funcționarii sunt coruptibili și infideli. Prima idee ce i-a fulgerat prin minte, a fost să vestească pe toți funcționarii printr'o „ordinațiune“ publicată în „Acta“ că pentru corupțiune și infidelitate pedepsește aspru pe cei vinovați. O altă rubrică era destinată afacerilor juridice, sentențelor și pertractărilor de tribunal (un fel de *törvényeségi csarnok* a ziarelor maghiare și de *Gerichtshalle* a ziarelor Germane). Une ori ziarele romane „mergeau prea departe“, „abuzau“, cum am zice de libertatea de presă“, așa că împărații mai puțin liberali introduceau cenzură severă. Așa de exemplu despotul Domitian a permis divulgarea numai astor fel lucruri, cari au fost comunicate de către curtea împăratească ori de către funcționarii de stat.

Contra lui Domitian se plănua odată un atentat, care încă de timpuriu a fost descoperit. Complicii au fost—6000 la număr—toți executati între chinuri grozave. Se înțelege, că ziarele au grăbit cu edițiuni de senzațiune, dar împăratul a interzis comunicarea numărului celor executați permițînd să se scrie numai că în urma unei conspirațiuni contra cezarului *6 oameni* au fost condamnați la moarte. Se aduceau în aceste Acte și știri despre nașteri, de căsătorii de divorți. Este caracteristic pentru societatea romană din acest timp cezarian, că între cronicile zilei cele mai multe erau știri despre divorțuri. Stoicul Seneca amintește în scrierile sale, că nu apare ziar, în care să nu fie vr'o noutate despre divorț. Caracteristic pentru degenerarea societății romane este și următorul caz. Este știut că jokeu la alergările de cai erau după colorarea îmbrăcămîntei împărțiti în patru grupuri: alb, roșu, vinăt și verde. Fie-care grup își avea partida sa. Cu ocaziunea unei astfel de alergări de cai a adus un ziar următoarea noutate: Zilele astea a murit un vestit jokeu roșu. Un aderent însuflețit al său din partida roșilor atât de tare a fost atins de această veste că a sărit pe rugul aprins destinat pentru arderea cadavrului jokeului. — Despre ziarele apărute în Roma avem izvoare sigure numai până la timpul domniei împăratului Iulian. D'aci începînd nu se mai face nici o pomenire despre nici un fel de acta.

— **Tutunul și organismul omenesc.** Tutunul își are veninul dela mai multe materii, între cari prima e nicotina. Nicotina, a căru cantitate în tutun e de 2—8%, este unul dintre cele mai puternice ve-

ninuri. Două picături puse pe limba unui dobitoc mai mic pricinuesc deja moarte. La om produce grele urmări chiar o singură picătură de nicotin, iar 8 picături ar omori chiar și un cal. O parte din nicotin trece în fum, altă parte e descompusă prin ardere. Fumul de tutun nu omoară, căci nicotina ajunge în gură în forma de vapori. Numai particulele nevăzute de nicotin vin în atingere cu pelița umedă a gurei. Dacă ar fi gura rece, nicotina ar aduce moarte omului, precum aduce moarte la dobitoacele cu sânge rece, ca șerpi, broaște, cărora suflându-le în față fum de tutun, le poți ușor omori. Veninul tutunului nu influențiază direct asupra organismului nervos, ca opiumul și alcoolul, fără să lase urme la locul de intrare în organism.

— **Durere de stomac.** *Sgârciuri de stomac, catar greu de stomac, la boala de stomac învechite și împotriva lipsei de apetit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este tea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.*

Cutia de probă . . . 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

In contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunilor gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept „Senega.“ Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la „Maria Fecioară“ a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

Bibliografie.

A apărut și se află de vânzare în *librăria Petru Simion, Arad.* Propise pentru scris la examene. Tipar elegant și frumos litografat. Prețul 100 buc. Cor. 160. Porto — 30 fil.

A apărut: *Cartea Sănătății.* Manual de igienă pentru școlile superioare civile și preparandiale de fete, totodată servește de consilier igienic pentru femeia cultă în diferitele faze ale vieții. De Dr. Ștefan Erdélyi doctor în medicină și filosofie etc. Orăștie. Prețul 3 cor.

A apărut: *Istoriografi vechi — Istoriografi noi.* Studiu critic în chestia vechei metropolii ortodoxe române de Teodor V. Păcățian. Sibiu. Tipografia Archidiecezană 1904. Prețul 2 cor.

A apărut:

Cărțile Săteanului Român, Schițe din popor de George Stoica. Editura foii populare „Răvașul“. Prețul 10 bani.

Cărțile Săteanului Român, Păcatele noastre de Petru Suciu. Editura foii populare „Răvașul“. Prețul 15 bani.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brüm — Maria — Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern (pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electri-sare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

236

Un tiner gr.-or. de 21 de ani, ales preot într-o comună cu poziție frumoasă, cu o avere proprie de 10—15000 fl; dorește a face cunoștință cu o domnișoară inteligentă, din familie bună, cu ceva avere, și în etate de maximum 21 de ani.

Epistolele încât se poate provăzute cu fotografie sunt a se adresa la redacția „Tribună“ în Arad.

Se asigură serioșitate și cea mai perfectă discrețiune.

216 3—5

Intreprindere de mare însemnătate.

De sigur abia este acum om în Arad, care să nu se bucure de frumoasa întreprindere, cu care comerciantul *Fischer Simon* a câștigat sprijinul publicului celui mai distins. Depositul de ștose bogat al lui Fischer este o instituțiune ce umple un mare gol în Arad. Și altă dată s'a ivit deci când și când între margini mai înguste atare nisuiță pentru a atrage atențiunea publicului elegant și în chestii de modă prea delicat, dar aceste nisuițe n'au fost capabile de un rezultat favorabil în privința asta pe nici un moment. Cât de mare progres înseamnă în privința asta prăvălia modernă de ștose a lui *Fischer Simon!* Aici în adevăr se află ștosele cele mai fine și cele mai la modă, și că cât de mult corespunde asta realității dovedește faptul. că clienții lui Fischer cearcă prăvălia în urma recomandațiunii. Este adevăr incontestabil, că prăvălia strălucită din edificiul otelului central face impresie nespūsă asupra publicului, de a cărui încredere Fischer Simon în adevăr a binemeritat în măsură inexprimabilă.

233

Vindecarea deplină a boalelor secrete.

Să nu progete nime într-o chestiune atât de gîngășă a se presenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul local, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât de adînc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu singuranță afla și calea pe care au ajuns să vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedea ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și desorie boala cu deamăruntul și după ce va fi esaminată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns. După încheierea curei, scrisorile se ard sau la cerere expresă se retrimite.

Un astfel de locuitor și curățitor e institutul special al drului *Palócz*, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioșitate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. *Palócz* vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sa proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secsuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. *Palócz* dela 10 ore în. a până la amiază).

Adresa: Dr. *Palócz* medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10.

227

Dr. VAJDA BENO

medic-dentist.

200

Arad, Szabadság-tér, edificiul teatrului.

Pune dinți artificiali cu desăvîșire apți pentru fîrmarea alimentelor.

Dinți singuratici 4 cor., chiar și pe rate, plombarea dinților, senzațional de efin pe lângă garanță.

— Tragerea fără durere a dinților 2 coroane. —

La Canada (America)

poate călători ori-cine foarte ieftin, ius ușor numai peste Rotterdam adică folosind de expedițiunea lui M. G. FREUDBERG dacă posedă biletul pe vaporul acestei societăți și are instrucțiunea pentru călătorie, ca să poată ceti și avea pe drum. La asta se ține o arvună de câte 10 fl. pentru o persoană adultă și câte 5 fl. pentru băieți de 1—12 ani. Aceste bilete de călătorie la mine se pot căpăta foarte efin. Vaporul circulă în fiecare săptămînă, călătoria durează 6 zile. La ori-ce întrebare răspundem deloc și dăm cele mai amănunțite informațiuni.

Nr. 194 2—10

Adresa este următoarea:

M. G. Freudberg, expeditor autorizat Rotterdam — Olanda, 209 Leuvehaven.

4 părechi de ghete pentru 5 coroane

In urma cumpărării de ghete în cantitate enorme se vind pentru acest preț ridicol: 1 păreche ghete pentru bărbați și 1 păreche pentru femei, piele tare, mai departe 1 păreche de ghete de piele pentru domni și 1 păreche pentru dame toate au 4 părechi la oaltă fason nou foarte elegant, mos executat, marime după con. Aceste 4 părechi costă numai 5 cor. Comandele se efectuează rambursă.

Nr. 242

Libau A. Krakau 36.

Schimbarea se acceptază, chiar banii se schimbă la casă că nu convine.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a
Fraților Bertanc
(Berta-Testvérek).

Arad, Andrásy-tér

Telefon 386.

Telefon 386

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal diferite instrumente, în ferărie pentru mașini și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și ding de primul rang. Mașine (sparher) pentru bucătărie de Olanda elegante, speciale pentru economia de casă, dulapuri pe ghiață.

Arme Jerlah și Piper, puște pentru vînat Monopol de vânzare a coaselor de oțel rabás Béla și a pompelor de stropit contra peronosporiei pe lângă o garanță de 10 ani Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, țiluri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOL“.

Comandele din provincie se efectuează pe prețurile ieftine de zi. Nr. 22

100 bucăți

de

Propise de școală

cunoscută peste tot locul, costă una coroană pe lângă trimiterea anticipativă a prețului plus porto poștal de 30 fileri expedițiunea se face franco sub legătură în blocuri pentru a fi scutite contra frîngerei: 100—750 bucăți francarea se face pe 72 fileri. Cu rambursă spesele de expedițiune sunt cu mult mai mari.

Biuroul de administrațiune

Ingusz I és Fia

Arad

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Straș

Bani!

Intreprinderea pentru exoperarea de credit fonciar exoperează în
timpul cel mai scurt

Imprumuturi

pe lângă condițiunile cele mai culante pe seama

Funcționarilor

stat, comitatensi, orășenesti și de tren, profesorilor, oficerilor, și ori-cărui pensionat fost în
funcțiune se acorda împrumutul cel mai mare posibil pe lângă amortisațiune de 10, 12, 15 și
20 ani cu 7% fără cambiu, ei numai pe obligațiune.

241

Conspect

despre împrumuturile cari se pot da:

funcționarilor cu salar de 1800 coroane pot căpăta circa 1500 coroane.

"	"	"	2000	"	"	"	3000	"
"	"	"	2200	"	"	"	4000	"
"	"	"	2400	"	"	"	6000	"
"	"	"	2600	"	"	"	6500	"
"	"	"	2800	"	"	"	6800	"
"	"	"	3000	"	"	"	7000	"
"	"	"	4000	"	"	"	10000	"
"	"	"	5000	"	"	"	12000	"
"	"	"	6000	"	"	"	14000	"

epistolele de recercare este a se serie apriat: condițiunea (starea), salarul și anii impliniți în serviciu. Astfel de împru-
muturi se liquidează în 14—20 zile. — De asemenea se liquidează pe seama clienților demni de credit
împrumuturi dela 500 cor. până la cel mai mare

Imprumut de cambiu

pe lângă amortizație dela 1—5 ani, ori pe lângă replătire lunară ori trimestrală.

liquidăm împrumuturi hipotecare până la 60—70% a valorii cu 3½ și 4% pe moșii și case mai mari de
arie din provincie. La epistolele de recercare e a se aclude conspect despre venitul dela chirii și extrasul de pe cartea
funduală (la case); coala catastrală și extrasul cărții funduare (la moșii).

ori-ce afacere de împrumut dau deslușirile necesare gratuit. La recercări epistolare este a se aclude și timbru pentru răspuns.

Adresa:

CZIGLER SÁNDOR

Intreprindere de exoperare de împrumuturi fonciare.

BUDAPESTA, VIII, Rákóczi-utca 2. szám.

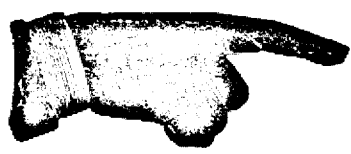
Membrul „Federațiunii regnicolare a exoperatorilor de bani și imobile.

FIRMA IMPROTOCOLATA.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în urma unei înțelegeri amicale m'am despărțit de companionul și am luat cunoscuta prăvălie de modă care este de 112 ani pe piața Aradului și sub firma

Urmasul lui Probst Károly & Comp.

o conduce mai departe

LĂZĂR EMIL

Schimbarea aceasta a firmei înseamnă începutul unui nou și modern spirit, care va străbate conducerea și întreținerea activității firmei mele. Vechiu numai ceva rămâne: silința neobosită pentru satisfacerea credincioasă a on. public. Firma în trei secole a servit cu cinste și îngrijire interesele on. public și silințele mele asemenea tot spre aceasta țintesc. Mai principală datorie ce mi-o impun este că marfa mea să țină pas cu timpul și cu cerințele model schimbătoare. Pe parte ca să-mi fie aceasta posibilă, pe de altă parte să-mi pot câștiga teritoriul necesar pentru prefacerea prăvăliei

articolele ingramădite le vînd pe prețuri foarte reduse.

După ce desființez cu totul magazinul de covoare

și nu mă mai ocup cu vinderea covoarelor aflătoare în magazin, le desfac pe prețuri extraordinar de ieftine.

Desfac apoi secția de confecțiuni

asa că cele aflătoare în magazin mantale, gulere și alte îmbrăcăminte de dame vin în vânzare cu prețuri mult mai mici oferindu-se astfel cu bun prilej pentru a se prevedea fiecare.

POSTAVURI ȘI MATASURI ÎN PARTE DEMODATE

pentru a căror soliditate și durabilitate garantează calitatea lor, se vînd pe prețul de fabrică.

Din ambele articole asortiment bogat.

Pe prețuri nespuse de reduse se mai vînd

albituri confecționate, serviciu de masă, perdele de lână brodate, linteol de masă și pat, creț, batist, zephir, delen, plaiduri, etc.

Când atrag atenția on. public asupra firmei mele, rog să binevoiți a mă distinge și pe mai departe cu bună încredință, provocându-mă la trecutul de 112 ani, în care restimp firma mea a profesat totdeauna principiile solide și oneste, de care s'a și ținut.

Cu deosebită stimă:

Urmasul lui **PROBST KÁROLY & COMP.**

LĂZĂR EMIL